

Απρίλιος 2026

Παρατηρήσεις του Green Tank επί του άρθρου 98 του προτεινόμενου νομοσχεδίου «Εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας για τη χρήση και παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές» - Διατάξεις περιβαλλοντικής και δασικής προστασίας - Ρυθμίσεις για την οργάνωση και την επαρκή στελέχωση του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και λοιπών φορέων εποπτείας του» και ειδικά της τροποποίησης της παρ. 4δ και της προσθήκης της παρ. 7 στο άρθρ 19 του 1650/1986 όπως ισχύει.

1) Τροποποίηση της παρ. 4 δ

Η τροποποίηση της παρ. 4 δ και η προσθήκη της πρόβλεψης καθορισμού οικιστικής περιοχής προς πολεοδόμηση με ΤΠΣ ή ΕΠΣ σε ζώνες βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων είναι άκρως προβληματική και θα πρέπει να αποσυρθεί.

Η τροποποίηση προωθεί την οργανωμένη πολεοδόμηση εντός προστατευόμενων περιοχών και περιοχών Natura 2000, όπως προκύπτει τόσο από τη διάταξη όσο και από την έκθεση συνεπειών ρύθμισης που αναφέρει παραδείγματα δυνητικής εφαρμογής της.

Σε ορισμένες περιπτώσεις ενδεχομένως να υπάρχει τεκμηριωμένη ανάγκη για κάποια επέκταση της οικιστικής ζώνης. Ωστόσο, ο οριζόντιος και γενικευμένος χαρακτήρας της προωθούμενης τροποποίησης για όλες τις προστατευόμενες περιοχές της χώρας, έναντι της κατ' εξαίρεση πρόβλεψης υπό πολύ αυστηρές προϋποθέσεις, επιτρέπει την οριζόντια εφαρμογή με ιδιαίτερα επιβαρυντικά αποτελέσματα, όπως αν εφαρμοστεί σε περιοχές γύρω από μεγάλα αστικά κέντρα (π.χ. Αττική / Υμηττός) ή νησιά στα οποία οι δραστηριότητες έχουν υπερβεί τη φέρουσα ικανότητα τους.

Πέρα από το ότι επηρεάζει την οικολογική ακεραιότητα των περιοχών στις οποίες θα εφαρμοστεί, δύναται επίσης να οδηγήσει στην υποβάθμισή τους. Αυτό έρχεται σε αντίθεση με την πρόσφατη ενσωμάτωση της αρχής της μη υποβάθμισης στην έννομη τάξη με το άρθρ. 175 παρ. 8 του ν. 5037/2023.

Η προωθούμενη τροποποίηση οδηγεί κατ' αποτέλεσμα σε ουσιαστική αποδυνάμωση του καθεστώτος προστασίας, η οποία προσεγγίζει τον αποχαρακτηρισμό εκτάσεων που έχουν χαρακτηριστεί ως περιοχές Natura 2000 ή εθνικά προστατευόμενες περιοχές. Οι εκτάσεις αυτές χάνουν το προστατευτικό καθεστώς και εντάσσονται ως εκτάσεις προς πολεοδόμηση και όχι προς προστασία σε πολεοδομικό καθεστώς.

Ειδικά για τις περιοχές Natura 2000, η προωθούμενη τροποποίηση δεν είναι συμβατή με την οδηγία για τους οικοτόπους (92/43/ΕΟΚ), η οποία επιτρέπει διορθώσεις εκτάσεων των περιοχών Natura 2000 μόνο υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις στο πλαίσιο της εξαετούς αξιολόγησης και με τη σύμφωνη γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Αφαιρώντας εκτάσεις από το καθεστώς προστασίας και προσθέτοντας επιβαρυντικές δραστηριότητες, μειώνεται η προστασία που παρέχει η ζώνη βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων για την υπόλοιπη προστατευόμενη περιοχή. Με απλά λόγια, οι πιέσεις και οι απειλές, συμπεριλαμβανομένης της πολεοδόμησης, πλησιάζουν τις πιο αυστηρά προστατευόμενες

ζώνες με αποτέλεσμα να χάνεται η «ασφάλεια» που αυτή η ζώνη παρέχει από τις δραστηριότητες που αναπτύσσονται στον λοιπό χώρο. Εξάλλου, οι προστατευόμενες περιοχές δεν αποτελούν νησίδες προστασίας, επηρεάζονται από δραστηριότητες εκτός των ορίων τους και γι' αυτό συχνά προωθείται η ρύθμιση δραστηριοτήτων σε γειτονικές εκτάσεις, εκτός των προστατευόμενων περιοχών. Η προωθούμενη τροποποίηση κινείται στην ακριβώς αντίθεση κατεύθυνση εισάγοντας πρόσθετες δραστηριότητες εντός των προστατευόμενων περιοχών.

Η θέσπιση τέτοιας γενικής δυνατότητας αλλαγής του καθεστώτος των προστατευόμενων περιοχών δημιουργεί επίσης κανονιστικό προηγούμενο, που δύναται να επεκταθεί και σε άλλες κατηγορίες ζωνών προστασίας στο μέλλον.

Σήμερα η Ελλάδα έχει χαρακτηρίσει το 27.3% της χερσαίας έκτασης ως περιοχές Natura 2000. Το ποσοστό ξεπερνά το 35% αν προσθέσουμε και εκτάσεις που έχουν ενταχθεί σε εθνικά προστατευόμενες περιοχές. Τα ποσοστά αυτά είναι συμβατά και προωθούν την επίτευξη του διεθνούς (Global Biodiversity Framework), ενωσιακού (Στρατηγική της ΕΕ για τη Βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030) και εθνικού στόχου (ν. 5037/2023) για χαρακτηρισμό τουλάχιστον του 30% των χερσαίων εκτάσεων ως προστατευόμενων. Η προωθούμενη τροποποίηση δύναται να οδηγήσει σε μείωση των ποσοστών προστασίας, υπονομεύοντας την επίτευξη των εθνικών, ενωσιακών και διεθνών στόχων.

Προτείνεται η απόσυρση της προωθούμενης τροποποίησης. Δεδομένων των συνεχιζόμενων προβλημάτων στην ολοκλήρωση των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών και την προώθηση των Προεδρικών Διαταγμάτων για τις προστατευόμενες περιοχές της χώρας, που σχετίζονται με προβληματικές, αδόκιμες, επικίνδυνες και ασύμβατες με την έννοια των προστατευόμενων περιοχών προβλέψεις για τις χρήσεις γης που έφερε η παρ. 18 του άρθρου 44 του ν. 4685/2020, το Green Tank επαναφέρει την πρότασή του για:

- συμπλήρωση του ορισμού των κατηγοριών των προστατευόμενων περιοχών και των ζωνών προστασίας ώστε να λειτουργούν ως κριτήρια (φίλτρα) για τον καθορισμό της κάθε ζώνης και των χρήσεων και δραστηριοτήτων που δύνανται να επιτρέπονται ή να απαγορεύονται σε κάθε μία.
- κατάργηση της παρ. 18 του άρθρ. 44 ν. 4685/2020 και επαναφορά του καθορισμού χρήσεων και δραστηριοτήτων στο επίπεδο των ΕΠΜ, με βάση τα χαρακτηριστικά της κάθε περιοχής και με τρόπο συμβατό με τους (ως άνω προτεινόμενους) συμπληρωμένους ορισμούς των κατηγοριών και των ζωνών των προστατευόμενων περιοχών.

2) Προσθήκη παρ. 7

Η προσθήκη της παρ. 7 φαίνεται να επιδιώκει την αντιμετώπιση ζητημάτων που αναδείχθηκαν κατά την εκπόνηση των ΕΠΜ, ιδίως ως προς επιτρεπόμενες δραστηριότητες. Επίσης, φαίνεται να αναγνωρίζει τη σημασία δραστηριοτήτων αναψυχής στη φύση.

Θετικά κρίνεται ειδικά η πρόβλεψη σχετικά με τις «δράσεις και παρεμβάσεις αποκλειστικά για τη βελτίωση της βιοποικιλότητας και τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου» καθώς και με τα «έργα και επεμβάσεις που κρίνονται απαραίτητες για λόγους προστασίας ή αποκατάστασης του φυσικού περιβάλλοντος» που αναμένεται να υλοποιηθούν κατ' εφαρμογή των Σχεδίων Διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών, εφόσον

ολοκληρωθούν και εγκριθούν, και του υπό κατάρτιση Εθνικού Σχεδίου Αποκατάστασης και δεν θα πρέπει να υπάρχουν ερωτήματα ή ασάφειες ως προς το αν είναι συμβατά εντός των προστατευόμενων περιοχών.

Ωστόσο, δεν προβλέπεται ρητά ότι οι λοιπές προτεινόμενες δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων αναψυχής στη φύση, πρέπει να είναι συμβατές με τους στόχους προστασίας, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει στην έγκριση ασύμβατων δραστηριοτήτων ιδίως στις ζώνες απόλυτης προστασίας και ζώνες προστασίας της φύσης.

Ως εκ τούτου, προτείνεται η ακόλουθη αναδιατύπωση του εδαφίου της παρ. 7: 'Για το σύνολο των ζωνών της παρ. 4 «σύμφωνα με τον ορισμό, σκοπό και στόχο της κάθε προστατευόμενης περιοχής και της εκάστοτε ζώνης» επιτρέπονται'.